

**ФІЛЛІС ДОРОТІ
ДЖЕЙМС**

**ЗАТУЛІТЬ
ЇЇ ОБЛИЧЧЯ**

Роман

Харків
«ФОЛІО»
2023

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

1

Саме за три місяці до вбивства в Мартінгейлі пані Максї влаштувала обід. Після стількох років, коли суд уже став майже забутим скандалом, а заголовки залишилися тільки на позовклих газетних шпальтах у шухлядах креденса, Елеонора Максї згадала той весняний вечір як першу сцену трагедії. Пам'ять, вибіркова й дещо збочена, нагадала про цілком буденну вечерю, овіяну аурою передчуття та неспокою. Тепер, у ретроспективі, це видавалося якимось ритуальним збіговиськом під одним дахом жертв і підозрюваних — із анонсом убивства. Насправді ж тоді були присутні не всі підозрювані. Фелікса Гірна, до речі, в ті вихідні не було у Мартінгейлі. Але в уяві Елеонори він також сидів за тим столом, поглядаючи веселими допитливими очима на витівки гравців, які все підходили.

Тоді, звісно, вечір здавався пересічним і доволі нудним. Троє гостей — доктор Еппс, вікарій і панна Лідделл, вихователька в притулку Святої Марії для дівчат, — надто часто обідали разом, щоб очікувати одне від одного якихось новин чи несподіванок. Кетрін Баверз сиділа мовчки, наче води в рот набрала, а Стівен Максї та його сестра Дебора Ріско вочевидь

докладали чималих зусиль, аби приховати своє роздратування через те, що перші вільні вихідні Стівена в лікарні за місяць збіглися з урочистим обідом. Пані Максі щойно найняла покоївкою одну із матерів-одиначок панни Лідделл, і та вперше прислужувала за столом. Але скутість, що тяжіла над трапезою, навряд чи могла бути викликана випадковою присутністю Саллі Джапп, яка ставила страви перед пані Максі та настільки вправно забирала тарілки, що панна Лідделл самодоволено, хоч і подумки, це схвалила.

Принаймні хоч хтось із гостей був цілком щасливий. Бернард Гінкс, вікарій із Чедфліту, був неодружений, і будь-яка нагода уникнути ситних, але несмачних страв, які готувала його сестра-господарка, котра ніколи не наважувалася обідати за межами вікаріату, була полегшенням, і це залишало мало шансів для зайвої балаканини. Він був лагідним милим чоловіком, який виглядав старшим за свої п'ятдесят чотири роки і здобув собі репутацію нерішучої та боязкої людини, проте не в питаннях церковної доктрини. Теологія була його головною, якщо не єдиною, інтелектуальною пристрастю, і якщо парафіяни не завжди могли второпати його проповіді, вони з радістю сприймали це як однозначний доказ ерудиції свого вікарія. Однак у селі знали, що священник нікому не відмовляє ані в пораді, ані в допомозі, і якщо попереднього пароха вважали недалекою особою, то на теперішнього можна було покластися.

Для доктора Чарлза Еппса вечеря означала першокласну їжу, товариство чарівних жінок, з якими можна було погостити, і можливість відволіктися від буднів сільської практики. Він був вдівцем, який прожив у Чедфліті тридцять років і знав більшість своїх пацієнтів достатньо добре, щоб із точністю передбачити, виживуть вони чи вріжуть дуба. Він вважав, що лікар узагалі небагато що може вдіяти, щоб якимось вплинути

на результат, і мудрість у тому, щоб знати, коли треба померти з найменшими незручностями для близьких і стражданням для себе, і що теперішній прогрес медичної науки може лише подовжити пацієнту життя на кілька непотрібних місяців для слави його лікаря. Але, попри все, він був більш тямущим, ніж вважав Стівен Максі, і мало хто з його пацієнтів зіштовхнувся з неминучим кінцем раніше призначеного часу. Він приймав пологи пані Максі під час народження обох її дітей, був лікарем і приятелем її чоловіка, хоча затуманений мозок Саймона Максі вже не міг цінувати цю дружбу. Тепер медик сидів за столом родини Максі й накладав собі куряче суфле з виглядом людини, яка заробила свій обід і не має наміру піддаватися настрою інших.

— То ви взяли Саллі Джапп із дитиною, Елеоноро? — доктор Еппс ніколи не зважав на констатацію очевидного. — Обое такі гарнюні. Та й буде весело для вас знову мати дитину в оселі.

— Будемо сподіватися, що Марта з вами погодиться, — сухо зауважила пані Максі. — Їй, певна річ, відчайдушно потрібна допомога, але вона дуже консервативна. І ця ситуація може їй не сподобатися.

— Вона з цим упорається. Моральні застереження недовго тримаються, коли мова заходить про ще одну пару рук на кухні.

Доктор Еппс відкинув сумніви Марти Балтітефт, змахнувши пухкою рукою.

— Все одно незабаром вона душі не чутиме в цій дитині. Джиммі милий малюк, хай ким би був його батько.

Цієї миті панна Лідделл вирішила нагадати про себе.

— Не думаю, лікарю, що не треба ставитися до проблем дітей із неповних сімей занадто легковажно. Природно, ми повинні виявляти християнське милосердя, — тут панна Лід-

делл легко вклонилася в бік вікарія, ніби визнаючи присутність іншого експерта та вибачаючись за вторгнення в його сферу, — але я не можу не відчувати, що суспільство зараз занадто м'яко ставиться до таких дівчат. Моральні стандарти країни неодмінно падатимуть, якщо таким дітям приділятимуть більше уваги, ніж тим, хто народився у шлюбі. І це вже відбувається! Є багато бідних поважних матерів, які не отримують і половини тієї турботи й уваги, які мають деякі з тих дівчат.

Вона озирнулася навколо столу, побуряковіла і знову взялася енергійно жувати. Ну то й що, що вони всі виглядали ошелешеними? Вона мала це сказати. Сказати це — її призначення. Вона глипнула на священника, ніби заручаючись його підтримкою, але пан Гінкс, кинувши на неї спантелений погляд, зосередився на своїй вечері. Панна Лідделл, залишившись без союзника, роздратовано подумала, що панотець занадто жадібний до їжі. Аж раптом вона почула, як озвався Стівен Максі.

— Ці діти нічим не відрізняються від інших, за винятком того, що ми їм більше завинили. Я не вважаю їхніх матерів такими вже й пригніченими. Зрештою, скільки людей на практиці визнають моральний кодекс, за порушення якого зневажають цих дівчат?

— Таких багато, докторе Максі, запевняю вас.

Панна Лідделл за характером своєї роботи не звикла до заперечень. Стівен Максі, можливо, й перспективний хірург, але це не робить його експертом щодо дівчат, які згрішили.

— Мені було б страшно подумати, що огидні вчинки, про які мені доводиться чути на роботі, справді характеризують сучасну молодь.

— Ну, як представник сучасної молоді, можу заявити, що ми не так уже й рідко дозволяємо собі зневажати тих, кого

спіткало лихо. Ця дівчина здається мені цілком нормальною, і вона заслуговує на повагу.

— У неї скромні та витончені манери. Вона також здобула гарну освіту, закінчила гімназію. Я б не наважилася рекомендувати її вашій матері, якби вона не була найкращою випускницею притулку Святої Марії. Насправді вона сирота, її виховувала тітка. Але сподіваюся, що це не викликатиме зайвого жалю. Завдання Саллі — наполегливо працювати та максимально використати цю можливість. Минуле залишилося позаду, і про нього буде краще забути.

— Бігме, важко забути минуле, якщо про нього весь час нагадувати, — зауважила Дебора Ріско.

Доктора Еппса втомила ця балаканина, яка зіпсувала йому настрої і, ймовірно, погіршила травлення, тож він поквапився вставити й свої п'ять копійок. На жаль, це призвело до ще більших розбіжностей серед присутніх.

— Вона хороша мати і гарна дівчина. І напевно ще зустрине якогось хлопця, вийде за нього заміж. Так буде найкраще. Не можу сказати, що мені подобається, коли незаміжні матері народжують дітей, мати-одиначка та її дитина занадто замкнені одне на одного і нічого путнього з цього не виходить. Інколи я думаю, хоча це й звучить жахливо, я це розумію, панно Лідделл, що найкраще було б віддавати цих немовлят одразу після народження у нормальні родини.

— Дитина — це відповідальність матері, — промовила панна Лідделл. — Її обов'язок оберігати дитину та піклуватися про неї.

— У шістнадцять років і без допомоги батька?

— Певна річ, у нас діє закон про встановлення батьківства, докторе Максі, коли це можливо. На жаль, Саллі була дуже впертою і не назвала нам прізвища батька дитини, тому ми не можемо їй допомогти.

— Сьогодні на кілька шилінгів далеко не заїдеш, — здається, Стівен Максі вирішив наполягати на продовженні цієї теми. — І припускаю, що Саллі навіть не отримує державну допомогу на дітей.

— Це християнська країна, мій любий брате, і платою за гріх має бути смерть, а не вісім шилінгів платників податків.

Дебора промовила ці слова собі під ніс, але панна Лідделл почула й допетрала, що вони призначалися їй. Пані Максі, либонь, відчула, що настав час їй втрутитися. Принаймні двоє її гостей вирішили, що вона могла б це зробити й раніше. Адже було не схоже на пані Максі дозволяти хоч чомусь вийти з-під її контролю.

— Оскільки я хочу зараз покликати Саллі, — сказала вона, — можливо, було б добре змінити тему. Я ризикую зустріти невдоволення, але запитаю про церковне свято. Знаю, що все виглядає так, ніби я запросила вас сюди під фальшивим приводом, але ми справді повинні подумати над призначенням дати.

Це була та тема, про яку всі гості могли говорити без обмежень. На той час, коли Саллі з'явилася в їдальні, бесіда стала вже настільки нудною, дружньою та мирною, що навіть Кетрін Баверз лишилася задоволеною.

Панна Лідделл спостерігала за Саллі Джапп, коли та рухалася вздовж столу. Ніби саме розмова за обідом спонукала її вперше пильно придивитися до цієї дівчини. Саллі була дуже худа. Важке рудо-золотаве волосся, нагромаджене під її наколкою, видавалося занадто важкою ношею для такої тоненької шиї. Її дитячі руки були довгими, лікті стирчали, шкіра почервоніла. Її пухкі вуста були тепер міцно стулені, а зелені очі скромно зиркали навколо. Несподівано панна Лідделл відчула якусь ірраціональну прихильність до своєї вихованки. Саллі й справді виконувала свою роботу дуже

ЗМІСТ

Розділ перший	3
Розділ другий	20
Розділ третій	39
Розділ четвертий	55
Розділ п'ятий	107
Розділ шостий	139
Розділ сьомий	166
Розділ восьмий	189
Розділ дев'ятий	219